

Sygn. akt VI Ga 291/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki (spr.)

Sędziowie: SO Beata Hass-Kloc

SO Anna Walus-Rzasa

Protokolant: st. sekr. sądowy Magdalena Kamuda

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2018 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) Sp. z o.o. w Ś.

przeciwko: (...) S.A. V. (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego co do pkt I w zakresie kwoty 5.018,40 zł i pkt III w całości od wyroku Sądu Rejonowego w R. V Wydziału Gospodarczego z dnia 19 kwietnia 2017 r., sygn. akt V GC 642/16

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że :

I. zasądza od pozwanego (...) S.A. V. (...) w W. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. w Ś. kwotę 11.291,40 zł (jedenaście tysięcy dwieście dziewięćdziesiąt jeden złotych 40/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 stycznia 2016r. do dnia zapłaty,

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.244,86 zł (dwa tysiące dwieście czterdzieści cztery złote 86/100) tytułem kosztów postępowania,

2. oddala apelację w pozostałej części,

3. zasądza od powoda (...) Sp. z o.o. w Ś. na rzecz pozwanego (...) S.A. V. (...) w W. kwotę 1.055,12 zł (jeden tysiąc pięćdziesiąt pięć złotych 12/100) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Anna Walus-Rzasa SSO Andrzej Borucki SSO Beata Hass-Kloc

Sygn. akt VI Ga 291/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 18 stycznia 2018 r.

Powód (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ś. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. V. (...) w W. kwoty 15.891,60 zł, z ustawowymi odsetkami od dnia 23 grudnia 2015r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu podał, że wynajął samochód zastępczy marki B. (...) na czas likwidacji szkody R. D. poszkodowanemu w wyniku kolizji drogowej zaistniałej w dniu 18 września 2015r. Sprawca szkody posiadał ubezpieczenie OC

u pozwanego. Poszkodowany na podstawie umowy cesji wierzytelności z dnia 19 września 2015 r. przeniósł na powoda wierzytelność w zakresie zwrotu kosztów najmu samochodu zastępczego. Powód wystawił fakturę VAT za najem pojazdu zastępczego w kwocie 15.891 zł brutto, a wezwanie przedsądowe do zapłaty okazało się bezskuteczne.

Po wydaniu w sprawie nakazu zapłaty pozwany wniósł sprzeciw, domagając się oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powoda zwrotu kosztów procesu.

Pozwany zarzucił w pierwszej kolejności nieważność umowy najmu pojazdu zastępczego, a w konsekwencji nie istnienie wierzytelności objętej umową cesji. Dalej podniósł, że ustalona przez powoda stawka za dobę najmu pojazdu jest wygórowana i nieuzasadniona okolicznościami sprawy, a faktyczny czas najmu pojazdu wynosił 30 dób, co jednoznacznie wynika z protokołu zdawczo – odbiorczego. Aneks do umowy przedłużający czas trwania najmu do 38 dni został sporządzony już po zakończeniu obowiązywania umowy najmu. Pozwany zarzucił także, iż powód nie wykazał również, że najem samochodu zastępczego przez poszkodowanego był zasadny i konieczny. Ponadto powód nie wykazał czasu trwania naprawy uszkodzonego pojazdu oraz jego technologicznego uzasadnienia. Pozwany zakwestionował także, żądanie odsetek od pierwszego dnia roboczego po terminie płatności z faktury VAT.

Sąd w trakcie postępowania ustalił, że w dniu 18 września 2015r. w S. miała miejsce kolizja drogowa, w wyniku której uszkodzeniu uległ samochód marki A. (...) należący do R. D.. Sprawca szkody posiadał ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego. Poszkodowany dokonał zgłoszenia szkody u pozwanego.

Uszkodzony pojazd służył poszkodowanemu do załatwiania spraw związanych z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, w tym wyjazdów zagranicznych do Francji. Poszkodowany nie posiadał innego pojazdu osobowego, którym mógłby jeździć w czasie naprawy uszkodzonego samochodu. Pozostałe samochody stanowiące jego własność były bądź innej klasy (kategorii) nieadekwatne do odbywania dalekich podróży zagranicznych, bądź były wykorzystywane przez pracowników pozwanego, w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą.

W dniu 19 września 2015r. poszkodowany zawarł umowę najmu samochodu zastępczego marki B. (...) o nr rej. (...). W § 2 pkt. 2 umowy wskazano, że zostaje ona zawarta na okres do dnia wypłaty odszkodowania przez TU, nie dłużej jednak niż na 30 dni. W § 13 pkt. 1 umowy określono stawki za najem pojazdu zastępczego. Aneksem nr 1 z dnia 19 października 2015r. przedłużono najem pojazdu zastępczego na okres 38 dni kalendarzowych.

Jednocześnie z umową najmu pojazdu zastępczego w dniu 19 września 2015r. poszkodowany zawarł z powodem (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ś. umowę cesji wierzytelności. Na jej podstawie powód nabył wierzytelność odszkodowawczą poszkodowanego w stosunku do pozwanego w związku z kolizją z dnia 18 września 2015r. obejmującą zwrot kosztów najmu samochodu zastępczego.

Samochód zastępczy został wydany poszkodowanemu w dniu 19 września 2015r., zaś jego zwrot nastąpił w dniu 26 października 2015 r. Najem trwał łącznie 38 dni.

Uszkodzony samochód naprawiany był w zakładzie (...) sp.

z o.o. w R. w okresie od dnia 19 września 2015r. do dnia 26 października 2015r. Rzeczywisty czas naprawy wyniósł 38 dni. Technologiczny czas naprawy uszkodzonego pojazdu wyniósł 4 dni robocze, zaś niezbędny uzasadniony (konieczny) czas całościowej naprawy pokrywa się z czasem rzeczywistej naprawy i wynosi 38 dni.

W dniu 8 grudnia 2015r. powód wystawił fakturę VAT nr (...) na kwotę 15.891,60 zł brutto, z terminem płatności do dnia 22 grudnia 2015 r. Na powyższą kwotę składały się koszty najmu samochodu zastępczego marki B. (...) za 38 dni według stawki jednostkowej 418,20 zł brutto za jedną dobę.

W piśmie z dnia 29 grudnia 2015r. pozwany odmówił wypłaty odszkodowania z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego.

Pojazd marki A. (...) (pojazd uszkodzony) zaliczany jest do segmentu E. Pojazd marki B. (...) (pojazd wynajęty) zaliczany jest do segmentu samochodów terenowo- rekreacyjnych w klasie D. Średnia stawka najmu dla pojazdu klasy D na terenie woj. (...) w II półroczu 2015r. wynosiła 407 zł brutto za jeden dzień najmu, przy wynajmie trwającym powyżej 7 dni. Uszkodzony pojazd marki A. (...) jest wyższej klasy niż wynajęty samochód marki B. (...).

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 19.04.2017 r. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 15. 891,60 zł, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty (pkt II), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt II) i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.612,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt III).

Uzasadniając wyrok Sąd stwierdził, że spór dotyczył wysokości należnego odszkodowania, co wynikało z odmiennych stanowisk stron, odnośnie czasu niezbędnego korzystania z pojazdu zastępczego oraz wysokości stawki za wynajem pojazdu. Kwestią sporną była także legitymacja powoda do występowania z roszczeniem, albowiem pozwany zarzucał nieważność umowy przelewu wierzytelności oraz umowy najmu. Pozwany kwestionował także samą zasadność najmu pojazdu zastępczego.

Zdaniem Sądu, w świetle zeznań poszkodowanego potwierdzonych złożonym już na etapie likwidacji szkody oświadczeniem, nie budzi wątpliwości zasadność najmu pojazdu zastępczego. Poszkodowany nie posiadał bowiem innego wolnego pojazdu, którym mógłby zastąpić uszkodzony, zaś pojazd był mu niezbędny do obsługi działalności gospodarczej.

Zawarta pomiędzy poszkodowanym a powodem umowa najmu pojazdu zastępczego posiada wszystkie przedmiotowo istotne elementy wymagane przez art. 659 § 1 k.c. Nie budzi wątpliwości, iż wysokość czynszu najmu nie była możliwa do ostatecznego określenia w chwili zawierania umowy, z uwagi na brak możliwości określenia czasu trwania najmu. Dlatego też strony określiły sposób ustalenia wysokości czynszu poprzez odniesienie do stawek zawartych w tabeli stanowiącej integralną część umowy, zaś jego ostateczna wysokość miała zostać określona w dacie zwrotu auta zastępczego.

W ocenie Sądu, przelew wierzytelności dokonany przez poszkodowanego był skuteczny i ważny w świetle przepisu art. 509 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 95 k.c. Powód nabył skutecznie od poszkodowanego wierzytelność z tytułu odszkodowania w postaci kosztów najmu pojazdu zastępczego, skoro umowa cesji została podpisana przez upoważnionego do zawierania tego typu umów pracownika powoda, który legitymował się ważnym i skutecznym pełnomocnictwem, udzielonym przez prezesa zarządu sprzed daty cesji, uprawnionego do jednoosobowej reprezentacji. Umowa najmu jak i umowa cesji wierzytelności zaś zawierały dane pozwalające ustalić jakiej wierzytelności przelew dotyczył.

Sąd przypomniał dalej, że podstawę wypłaty świadczeń z tytułu najmu pojazdu zastępczego stanowi art. 361 k.c., zgodnie, z którym zobowiązany do wypłaty odszkodowania ma obowiązek naprawić straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć (lucrum cessans). W przypadku najmu pojazdu zastępczego, jako stratę rzeczywistą należy potraktować koszty najmu przedmiotowego pojazdu. Normalnym związkiem przyczynowym i normalnym następstwem w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. jest bardzo często niemożność korzystania z samochodu przez

poszkodowanego i ta niemożność może nastąpić zarówno w sytuacji uszkodzenia samochodu, który nadaje się do naprawy jak również jego całkowitego zniszczenia.

Zobowiązanym do wypłaty odszkodowania na mocy art. 822 § 1 k.c. jest ubezpieczyciel. Zgodnie z praktyką orzecniczą, za szkodę można uznać tylko koszty niezbędne, rzeczywiście poniesione przez poszkodowanego, którego obciąża ciężar dowodu wysokości szkody. Podstawową funkcją odszkodowania jest kompensacja, co oznacza, że odszkodowanie powinno przywrócić w majątku poszkodowanego stan rzeczy naruszony, wskutek poniesionej szkody.

Za wydatek niezbędny (celowy) należy uznać wydatek poniesiony na korzystanie z innego pojazdu w takim zakresie, w jakim poszkodowany korzystałby ze swojego środka lokomocji, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Wydatki ekonomicznie uzasadnione to wydatki na najem pojazdu zasadniczo o podobnej klasie do pojazdu uszkodzonego lub zniszczonego, poniesione w oparciu o stawki czynszu najmu, które obowiązują na danym rynku lokalnym (ceny rynkowe za tego typu usługi) i w czasie naprawy pojazdu mechanicznego.

Sąd stwierdził dalej, że okres, za jaki zwrotu kosztów najmu pojazdu domaga się powód musi być adekwatny do czasu, w jaki możliwe było wykonanie naprawy. Biegły sądowy za uzasadniony czas trwania naprawy pojazdu uszkodzonego uznał okres 38 dni kalendarzowych.

Odnosząc się do zarzuty strony pozwanej, odnośnie tego iż wynajem pojazdu zastępczego po upływie 30 dni nie był objęty umową najmu z dnia 19 września 2015r., Sąd przypomniał treść przepisu art. 674 k.c. zgodnie, z którym, jeżeli po upływie terminu oznaczonego w umowie albo wypowiedzeniu najemca używa nadal rzeczy za zgodą wynajmującego, poczytuje się w razie wątpliwości, że najem został przedłużony na czas nieoznaczony. Według Sądu, nie ulega wątpliwości, że poszkodowany po upływie 30 dni nadal korzystał z pojazdu zastępczego a wynajmujący nie sprzeciwił się takiemu stanowi rzeczy, co jednoznacznie potwierdza pismo nazwane aneksem do umowy najmu.

Sąd wywiódł dalej, że zastosowana przez powoda stawka najmu pojazdu zastępczego – jak wykazało postępowanie dowodowe - jest co prawda minimalnie wyższa niż średnia rynkowa, jednak nie sposób uznać ją za rażąco wygórowaną. Zgodnie z wyliczeniem biegłego przedstawionym w pisemnej opinii średnia stawka czynszu najmu na rynku lokalnym wyniosła 407 zł brutto, a powód przyjął stawkę czynszu w wysokości 418,20 zł brutto, co oznacza, iż nie przekracza ona średniej stawki rynkowej o więcej niż 30 %, a tylko w takim przypadku można by ją uznać za rażąco wygórowaną.

Istotne jest również i to, że biegły jednoznacznie wskazał, iż uszkodzony pojazd marki A. (...) wchodzi do segmentu E, natomiast wynajęty pojazd zastępczy do segmentu (...), przy czym nie budzi wątpliwości, iż uszkodzony pojazd z tego segmentu był wyższej klasy niż wynajęty i gdyby ustalać średnią stawkę rynkową dla pojazdu A. (...) byłaby ona oczywiście wyższa niż ustalona dla pojazdu wynajętego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 822 k.c. w zw. z art. 361 § 1 i 2 k.c. orzekł jak w punkcie I wyroku.

O odsetkach ustawowych Sąd orzekł na podstawie art. 481§ 1 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U..2013.392j.t.), przyznając je od dnia 28 stycznia 2016r.

Apelację od tego wyroku w zakresie pkt. I co do kwoty 5.018,40 zł i pkt. III w całości wniósł pozwany, zarzucając Sądowi I instancji :

1. Naruszenie prawa materialnego, tj. art. 361 § 1 i 2 k.c., poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że koszty najmu samochodu zastępczego za 38 dni pozostają w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą i pozwany jest zobowiązany do ich zapłaty , podczas gdy normalne następstwo zdarzenia komunikacyjnego stanowi koszt najmu pojazdu zastępczego za maksymalnie 26 dni,

2. Naruszenie prawa materialnego, tj. art. 361 § 1 k.c., w zw. z art. 405 k.c., poprzez uznanie, że pozwany powinien pokryć koszty najmu samochodu zastępczego niezależnie od tego, czy były one uzasadnione, czy nie oraz niezależnie od tego, że koszty te wynikały wyłącznie z działania poszkodowanego i /lub warsztatu wykonującego naprawę,

3. Naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c., poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i dowolną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego polegająca na przyjęciu, że najem samochodu zastępczego przez poszkodowanego był zasadny przez 38 dni, podczas gdy naprawa samochodu poszkodowanego przy prawidłowo zorganizowanej naprawie powinna trwać maksymalnie 26 dni,

Wskazując na powyższe podstawy zaskarżenia pozwany domagał się zmiany wyroku w części zaskarżonej, poprzez oddalenie powództwa, co do kwoty 5.018.40 zł oraz o jego zmianę w zakresie orzeczenia o kosztach procesu. Ponadto domagał się zasądzenia od powoda na swoją rzecz kosztów procesu za obie instancje przy uwzględnieniu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy rozpoznając apelację w granicach zaskarżenia uznał ją w większości za zasadną.

Pozwany zaskarżając wyrok co do kwoty 5.018,40 zł i w zakresie kosztów postępowania ograniczył się do zakwestionowania ilości dni naprawy uszkodzonego pojazdu, ostatecznie nie kwestionując stawki najmu w kwocie 418,20 zł brutto ustalonej w opinii biegłego sądowego.

W ocenie Sądu Okręgowego, zgodzić się należy ze stanowiskiem pozwanego co do tego, że wobec kwestionowania przez niego ilości dni koniecznych do naprawy uszkodzonego pojazdu, to na powodzie spoczywał ciężar wykazania zasadności dochodzonego roszczenia. Pozwany ostatecznie – jak wskazano powyżej – zakwestionował ilości dni potrzebnych na dostarczenie do warsztatu naprawczego części zamiennych. Jak wynika z dowodu zalegającego w aktach sprawy na k. 18 nazwanego "historia naprawy pojazdu" części zostały zamówione w dniu 05.10.2015 r., natomiast dostarczano je w dniach: 07.10.,15.10

i 20.10.2015 r. Termin dostarczania części został zakwestionowany przez ubezpieczyciela.

Z kolei z dowodu w postaci opinii biegłego sądowego, zarówno pisemnej jak i wyjaśnień składanych ustnie wynika, że zasadą jest w obrocie gospodarczym, iż części takie dostarczane są w terminie 2 – 4 dni. Jednocześnie biegły nie wykluczył, że mogły zaistnieć szczególne okoliczności uzasadniające wydłużenie tego terminu.

Zdaniem Sądu, w takim jednak razie na powodzie spoczywał ciężar wykazania tychże faktów. W trakcie całego postępowania na powyższą okoliczność powód nie podnosił żadnych wyjaśnień, ale również nie przedłożył żadnego dowodu.

W związku z powyższym, Sąd Okręgowy uznał, iż nie wykazał zasadności w tej części dochodzonego roszczenia ponad 4 dni, które były konieczne na dostarczenie części.

Z pisemnej opinii biegłego, która nie została skutecznie zakwestionowana w pozostałym zakresie przez pozwanego wynika, że rzeczywisty czas naprawy uszkodzonego pojazdu wynosił 38 dni (vide k. 157-159), w tym 15 dni na dostarczenie części. Jeśli zatem od 38 dni odjąć w/w 15 dni, to pozostanie 23 do których dodać należy 4 dni o których mowa w opinii. Z powyższego wynika, że powód może domagać się wypłaty odszkodowania łącznie za 27 dni (a nie 26) jak twierdził pozwany.

Biorąc pod uwagę ustaloną przez biegłego stawkę najmu brutto za 1 dzień w kwocie 418,20 zł oraz 27 dni najmu, daje to kwotę 11.291,40 zł. Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy działając na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w pkt

I i orzekł jak w pkt 1.I. Konsekwencją powyższego była również zmiana wyroku w pkt III, albowiem ostatecznie uwzględniając fakt ostatecznego wyniku sporu (powód utrzymał się ze swoim roszczeniem w wysokości 71.05 %) oraz kosztów dotychczas poniesionych przez strony, od pozwanego na rzecz powoda należało zasądzić kwotę 2.244,86 zł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. przy zastosowaniu zasady wynikającej z art. 100 k.p.c.

W pozostałym zakresie apelacja jako bezzasadna została oddalona na podstawie art. 385 k.p.c.

Ponieważ apelacja pozwanego była w znacznej części zasadna (w zakresie 91,67 %) od powoda na jego rzecz zasądzone zostały koszty postępowania apelacyjnego w kwocie 1.055,12 zł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c i art. 100 k.p.c.